

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea torturilor
- MNP -*

Aprob,
Avocatul Poporului
Renate Weber

RAPORT

*privind vizita efectuată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Nr. 1
în cadrul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București,
la data de 16 mai 2024*

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare
2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare
3. Recomandări

București – 2024

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție (MNP) în sensul *Protocolului opțional* adoptat la New York, la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor peepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York, la 10 decembrie 1984, ratificat prin Legea nr. 109/2009¹.

În aplicarea mandatului său, potrivit dispozițiilor legale anterior menționate, precum și a Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, MNP, prin Centrul Zonal București, a efectuat, la data de 16 mai 2024, o vizită inopinată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Nr. 1 București (denumit în continuare, CRAP nr. 1 sau Centru) din cadrul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București (DGPMB). Vizita a avut ca scop verificarea implementării recomandărilor Avocatului Poporului emise ca urmare a vizitei din 21 iunie 2023, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea MNP.

Echipa de vizitare a fost alcătuită din reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului, de la Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP), respectiv: doamna Izabela Cernavodeanu – jurnalist; domnul Ion Manea – medic, precum și un reprezentant al Organizației Neguvernamentale "Asociația Europeană a Drepturilor Omului și Protecției Sociale" (AEDOPS) – domnul Vasile Moroșanu.

1.1. Cooperarea conducerii unității de poliție vizitată cu membrii echipei MNP

Vizita a început cu discuții prealabile, purtate de către membrii echipei MNP cu reprezentanți din cadrul unității de poliție, care au vizat obiectivele vizitei, respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor custodiata (informarea unui terț cu privire la arestarea acestora, acces la avocat și la medic), ș.a. aspecte.

¹ Constituția României, republicată, consacră, în art. 11, obligativitatea statului român de a îndeplini obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte. Totodată, articolul precizat, prevede că "tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern".

Reprezentanții unității de poliție, doamna Elena Casandra NIȚULESCU, director Serviciul Independent de Reținere și Arestare Preventivă (abreviat, SIRAP), comisar șef de poliție și domnul Adrian CĂPRARU, șef CRAP nr. 1, comisar șef de poliție, precum și celelalte persoane angajate, inclusiv personal medical, respectiv: medicul șef pentru Arestul Central, subcomisar de poliție - doamna dr. Mihaela IANCU și doamna dr. Claudia NIȚĂ, subinspector de poliție, au dat dovadă de disponibilitate și flexibilitate pentru comunicarea directă cu membrii echipei MNP.

2. Concluziile MNP după efectuarea vizitei

Informații generale

La data vizitei, Centrul funcționa la nivel de centru zonal în cadrul SIRAP, structură a Direcției Generale de Poliție a Municipiului București (DGPMB) în componența căreia intră CRAP nr. 1 (la nivel de centru zonal), CRAP nr. 2 (la nivel de birou), Biroul Escorte și Proceduri Judiciare, Biroul coordonare și monitorizare C.R.A.J.-uri, Compartimentul Criminalistic, Compartimentul Deservire și Compartimentul Secretariat, cu sediul în București, str. George Georgescu nr. 1-3, sector 4.

Schema de personal a fost redusă cu 16 funcții de polițiști, față de anul trecut (2023). Astfel, de la 96 funcții prevăzute anul trecut, la data vizitei, statul de organizare al Centrului avea prevăzut un număr de 80 de funcții (71 de funcții de polițiști și 9 funcții de personal contractual). Din acestea, **5 posturi erau vacante.**

Membrii echipei MNP consideră că, această situație poate conduce la apariția sindromului de **burn-out** în rândul personalului angajat, luând în considerare și faptul că, față de alte centre de reținere și arestare preventivă, **în CRAP Nr. 1, București, fluxul de persoane încarcerate este mare și într-o dinamică continuă**, întrucât, doar în acest centru pot fi cazate persoanele încarcerate la nivelul DGPMB, care sunt de sex femeiesc, sau tinere, sau minore, sau aflate în tratament substitutiv cu metadonă, sau consumatoare de droguri, sau care necesită îngrijiri medicale zilnice² (afecțiuni cronice: hepatită, HIV, TBC, diabet-insulino-dependente etc.). "Burnout-ul este recunoscut oficial de Organizația Mondială a Sănătății ca sindrom profesional asociat cu creșterea riscului de hipertensiune arterială, flutter atrial, alte boli cardiovasculare,

² Conform dispozițiilor directorului general al DGPMB: nr. 147/01.12.2019; nr. 605/10.07.2019 etc.

depresie și sinucidere”³. Prin urmare, **membrii echipei MN** **apreciază că este necesară suplimentarea numărului de funcții**, cu cel puțin numărul de funcții redus (16 funcții de polițiști).

La data efectuării vizitei, Centrul avea **104 paturi însalate** și custodia **101 persoane private de libertate**, dintre care: 86 bărbați, 15 femei, 14 minori (sex masculin) și 5 cetățeni străini (4 persoane de sex masculin și o persoană de sex femeiesc). Din informațiile puse la dispoziția echipei MNP, a reieșit că, din numărul total de persoane custodiate, 95 de persoane au fost introduse în Centru în baza unui mandat de arestare preventivă, 4 persoane în baza ordonanței de reținer și 2 persoane cu mandat european de arestare.

Examinarea documentelor a relevat că în primul trimestru al anului 2024, la nivelul CRAP nr. 1 București, au fost încarcerate 593 de persoane dintre care: 344 de sex bărbătesc, 164 persoane de sex femeiesc și 85 persoane minore (5 persoane de sex femeiesc și 80 persoane de sex bărbătesc). În aceeași perioadă, în ceea ce privește exercitarea drepturilor legale, persoanele private de libertate custodiate în CRAP nr. 1 au beneficiat după cum urmează: ●1.184 vizite acordate (865 de vizite acordate cu membrii de familie sau aparținătorii; 268 de vizite cu apărătorii aleși; 11 vizite religioase; 5 vizite cu reprezentanți ai unor instituții abilitate - Serviciul de Probațiune, DGASPC etc.; 4 vizite notar public și 1 vizită mediator); ●944 pachete primite; ●1.196 cumpărături efectuate; ●24.136 apeluri efectuate de persoanele private de libertate; ●2 comunicări on-line – *CRAP nr. 1 asigură exercitarea dreptului la comunicări on-line persoanelor private de libertate custodiate în toate centrele din subordinea DGPMB, fiind singurul centru care are în dotare un sistem de comunicare on-line.*

Se cuvine a menționa că, în intervalul analizat, la nivelul Centrului nu au fost înregistrate decese și refuzuri de hrană; au fost înregistrate 2 de cazuri de autoagresiuni și 1 caz de heteroagresiune.

Având în vedere aspectele expuse anterior, membrii echipei MNP au reținut **volumul mare de activități, raportat la numărul și complexitatea acestora**, mai ales că toate aceste activități erau executate/ acordate cu personalul existent la această structură.

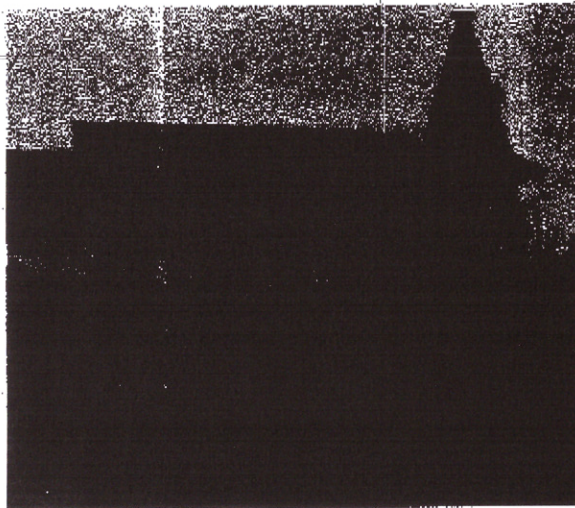
³ Articolul "Sindromul de burn out", disponibil online la adresa: <https://www.reginamarla.ro/utile/dictionar-de-afectiuni/sindromul-de-burnout>.

****Exemple de bune practici***

Pe parcursul desfășurării vizitei, membrii echipei MNP au observat că, în curtea interioară a locației în care funcționau SIRAP și CRAP nr. 1 a fost **finalizată reabilitarea unei capele**. În cadrul discuțiilor purtate de membrii echipei MNP cu **persoanele private de libertate**, acestea au declarat că **toate persoanele custodiite au primit, cu ocazia Învierii, pachete cu alimente permise de lege, specifice sărbătorii** pascale și, că s-au bucurat (mai ales persoanele care nu primiseră vizite de la aparținători). De asemenea, persoanele arestate au precizat că, au participat și la slujba Învierii, organizată în acest context.

Membrii echipei MNP apreciază pozitiv acest tip de acțiune și gest umanitar față de persoanele private de libertate, unice, de altfel, în istoria restului preventiv.

Fotografie cu capela anterior finalizării, pusă la dispoziție de reprezentanții unității de poliție

Fotografie cu capela finalizată, pusă la dispoziție de reprezentanții unității de poliție

De asemenea, se cuvine a sublinia că, tot în cadrul locației unității de poliție vizitate a **fost creat și muzeul arestului preventiv "Pasărea Phoenix"**.

Stadiul implementării recomandărilor Avocatului Poporului

În privința stadiului implementării recomandărilor formulate de Avocatul Poporului în urma vizitei efectuate la data de 21 iunie 2023, membrii echipei MNP au constatat că cele mai multe dintre acestea au fost puse în aplicare, fiind apreciate pozitiv preocuparea și demersurile întreprinse de conducerea unității de poliție pentru implementarea acestora și pentru îmbunătățirea condițiilor și tratamentului acordat persoanelor private de libertate.

Astfel, **Recomandările nr. 1 - 5, adresate Centrului, au fost puse în aplicare.** S-a constatat că: au fost efectuate lucrări de reparații și igienizare în camerele de deținere; a fost achiziționat și înlocuit cazarmamentul uzat (saltele); a fost întocmit registrul special pentru mărci traumatice; la curtea de aer au fost reparate sau înlocuite după caz, bicicleta fitness și banda de alergare.

Recomandările adresate Centrului, referitoare la efectuarea demersurilor pentru ocuparea posturilor vacante în Centrul Medical și suplirea acestora pentru optimizarea funcționalității și împiedicarea apariției fenomenului de burn-out, **sunt în curs de implementare.** Astfel, au fost inițiate procese de recrutare candidați pentru toate posturile vacante, inclusiv cel de registrator medical. În vederea asigurării funcționalității minime a asistenței medicale la nivelul Centrului, la data efectuării vizitei de către echipa MNP, era detașat de la CRAP Constanța, prin rotație pe o perioadă de o lună, personal medical calificat mediu. De asemenea, au fost dispuse măsuri de reorganizare a anumitor servicii pentru reglementarea competențelor în scopul creșterii acțiunilor de prevenție, creându-se astfel un compartiment de intervenție gradulă, conform tacticilor polițienești.

Recomandarea nr. 1, adresată DGPMB, referitoare la finalizarea demersurilor privind extinderea/reamenajarea unui centru unic de reținere și arestare preventivă la nivelul Direcției, **este în curs de implementare,** potrivit informațiilor furnizate de reprezentanții unității vizitate. De altfel, referitor la acest subiect, conducerea Inspectoratului General al Poliției Române (IGPR) a transmis⁴ recent un punct de vedere instituției Avocatul Poporului, prin adresa înregistrată cu nr. 16272/22.05.2024, în care erau menționate următoarele:

"...a fost aprobat și adoptat "Planul de Acțiune pentru perioada 2020-2025, elaborat în vederea executării hotărârii-pilot Rezmiveș și alții împotriva României ... care a înlocuit Calendarul pentru perioada 2018-2024.

⁴ Prin adresa înregistrată la I.G..P.R. cu nr. 181.184/15.05.2024.

.... Astfel, în scopul aducerii la îndeplinire a măsurilor prevăzute în documentele de referință, Inspectoratul General al Poliției Române a inițiat măsuri de creștere și modernizare a capacității de cazare la nivelul centrelor de reținere și arestare preventivă. Locurile noi/modernizate de deținere vor respecta standardele menționate de CEDO prin hotărârea — pilot Rezmiveș și vor garanta spațiul de viață minim de 4 mp. ”.

Astfel, și **Recomandarea nr. 2, adresată DGPMB**, privind recomandările alternative în cazul în care nu se amenajează centrul unic (spre ex., identifierea și amenajarea unor locații în care să funcționeze centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea DGPMB, care să corespundă standardelor europene ... și care să NU fie situate la demisolul/subsolul vreunei clădiri; amenajarea și dotarea în mod corespunzător a cel puțin unei camere pentru persoane private de libertate cu dizabilități și căi de acces pentru acestea etc.), este în curs de implementare, până la construirea arestului unic, întrucât, configurațiile actuale ale clădirilor în care centrele de reținere și arestare preventivă funcționează nu permit acest lucru, potrivit informațiilor furnizate de autorități.

Membrii echipei MNP reamintește pe această cale că, autoritățile nu sunt exonerate de obligatia de a se asigura că orice persoană este deținută în condiții compatibile cu respectarea demnității umane, chiar dacă se modifică valabilitatea *Planului de acțiune elaborat în vederea executării hotărârii-pilot Rezmiveș și alții împotriva României sau alte documente strategice, elaborate în acest scop*. Prin urmare, toate aceste aspecte vor rămâne în atenția instituției Avocatul Poporului și, pe parcursul vizitelor ulterioare se va monitoriza stadiul implementării recomandărilor Avocatului Poporului.

Recomandările nr. 1 și 2, adresate MAI, având ca obiect acordarea sporului pentru condiții de muncă deosebit de periculoase personalului angajat din cadrul centrelor de reținere și arestare preventivă și efectuarea demersurilor în vederea amenajării de infochioșcări în toate centrele de reținere și arestare preventivă, sunt în curs de implementare.

Aspecte rezultate din întrevederile avute cu persoanele private de libertate

În cadrul discuțiilor purtate de membrii echipei MNP cu persoanele custodiate, acestea au susținut că le sunt respectate drepturile fundamentale cu privire la informarea unui apropiat/terț despre arestarea lor și, că au acces la avocat și la medic.

Cele mai multe persoane private de libertate nu au avut rețineri în a face comentarii referitoare la condițiile din arest, precizând că *"sunt tratate bine de către personalul angajat, că au o relație bună (pozitivă) cu cadrele*, că acestea le acordau atenție și reușeau să evite relațiile conflictuale dintre persoanele private de libertate, încurajându-le să se ajute între ele. Totodată, persoanele intervievate au declarat că nu au fost agresate de polițiști la momentul arestării acestora, că nu au formulat plângeri împotriva personalului angajat și că nu au avut loc agresiuni între acestea și personalul angajat. De altfel, pentru evitarea situațiilor conflictuale, personalul angajat a menționat că alocă mai mult timp decât cel planificat audiențelor cu persoanele arestate/reținute.

În cadrul discuțiilor, unele persoane private de libertate au declarat că nu sunt mulțumite de modul în care sunt tratate de către personalul tânăr angajat, care îi mai bruschează uneori, motiv pentru care, membrii de hipei MNP apreciază că sunt necesare organizarea unor ateliere de lucru pentru personalul angajat, având ca temă, spre exemplu, tratamentul acordat persoanelor private de libertate și respectarea drepturilor acestora.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/199 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Nr. 1

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. efectuarea demersurilor în vederea ocupării celor 5 posturi vacante;
2. efectuarea demersurilor pentru suplimentarea numărului de funcții, funcție de buget, cel puțin cu numărul de funcții redus față de anul 2023 - 16 funcții de polițiști;
3. continuarea demersurilor la structurile de profil și eşaloanele superioare pentru punerea în aplicare a recomandărilor Avocatului Poporului aflate în curs de implementare sau care nu erau implementate la data vizitei (16 mai 2024), respectiv:

Domeniul privind
prevenirea torturii - MNP

- extinderea/reamenajarea unui centru unic de reținere și arestare preventivă la nivelul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București;
 - identificarea și amenajarea unei locații care să corespundă standardelor europene sub aspectul suprafeței, volumului, ventilației, satisfacerii nevoilor fiziologice în condiții de intimitate și care să NU fie situată la demisolul/subsolul vreunei clădiri;
 - amenajarea și dotarea în mod corespunzător a cel puțin unei camere pentru persoane private de libertate cu dizabilități, precum și căi de acces pentru acestea;
 - amenajarea unei camere de izolare pentru persoane private de libertate care prezintă boli infecto-contagioase;
 - amenajarea unei camere de izolare pentru persoanele private de libertate care se manifestă violent;
 - amenajarea unei camere pentru persoanele private de libertate aflate în refuz de hrană;
 - amenajarea unui spațiu destinat cabinetului de psihologie, care să fie dotat corespunzător, inclusiv cu teste psihologice licențiate;
 - acordarea sporului pentru condiții de muncă decalate de periculoase personalului angajat, care prin natura activităților intră în contact direct cu persoanele private de libertate diagnosticate cu boli infecto-contagioase, așa cum beneficiază polițiștii de penitenciare;
 - amenajarea de infochișcări, care să fie amplasate pe holurile sectorului de deținere;
4. informarea Avocatului Poporului despre stadiul recomandărilor aflate în curs de implementare sau neimplementate;
5. organizarea unor ateliere de lucru pentru personalul angajat, având ca temă, spre exemplu, tratamentul acordat persoanelor private de libertate și respectarea drepturilor acestora.

București, 27 iunie 2024

Domeniul privind
prevenirea torturii - MNP